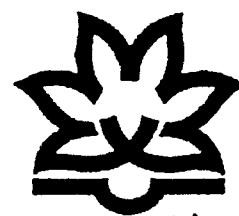

١٤٩٦هـ

دانشگاه ارومیه

دانشگاه علوم

کروزیت شناسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد فیزیولوژی

موضوع :

اثر تزریق داخل هیپوکامپی ناندرولون بر رودی

حافظه فضایی در موش صحرایی رت نر

اساتید راهنما :

دکتر مینو ایلخانی پور

دکتر فیروز قادری پاکدل

دکتر فرح فرخی

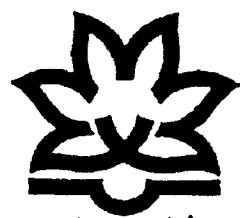
میر عده عات مرن من بز

پژوهشگر و نگارنده:

امین کرمیان

شماره پایان نامه: ۱۰۵۴_۲

سال تحصیلی: ۸۸_۸۹

دانشگاه ارومیه

دانشکده علوم

کروزیت شناسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد فیزیولوژی

موضوع :

اثر تزریق داخل هیپوکامپی ناندرولون بر روی

حافظه فضایی در موش صحرایی رت نر

اساتید راهنما :

دکتر مینو ایلخانی پور

دکتر فیروز قادری پاکدل

دکتر فرح فرخی

پژوهشگر و نگارنده:

امین کرمیان

شماره پایان نامه: ۱۰۵۴_۲

سال تحصیلی: ۸۸_۸۹

حق چاپ و نشر در اختصار دانشگاه ارومیه می باشد

هشیاره: ۱۰۵۲ ک-۲

جه تاریخ: ۸۹/۵/۳

پایان ذمہ: اسکریبل

داوران با زنگنه عالی و نفره ۱۹ شزان گرفت.

-۱

استاد مشاور: -۲

-۳

داور خارجی: دکتر فتحی

-۴

داور داخلی: دکتر رضی عابد

-۵

نایبند تحقیقات تکمیلی:

دکتر از انمیا

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتگان
به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سرددترین روزگاران
بھترین پشتیبان است

به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرکردانی و ترس در پناهشان به
شجاعت می کراید

و به پاس محبت های جی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند

این مجموعه را به پدر و مادر عزیزم تقدیم می کنم

تقدیم به: برادران عزیزم آرمین و راشین خازنیم

تقدیم به دوستان عزیز و مهربانم: سمیه غلام زاده، فاطمه آقایی، سمیه ژادری، میلاد پور
زارع و معصومه کریم نژاد که همواره محبت ولطف خود را شامل حالم نمودند.

تقدیر و تشکر:

نگارنده بر خود می‌داند که از زحمات بی‌دریغ، تلاش‌های بی‌وقفه و راهنمایی‌های ارزشمند و دلسوزانه اساتید گرامی سرکار خانم دکتر مینو ایلخانی چور، دکتر فرح فرخی و جناب آقای دکتر فیروز قادری پاکدل در راستای انجام این چروزه در طول سه سال کذشته و همچنین اساتید بزرگوار جناب آقای پروفسور رضا حیدری و دکتر وحید نجاتی بخاطر قبول داوری این پایان نامه تشکر و قدردانی نمایند.

نکوه و سرافرازی یک انسان در گرو به چیز است ...

گفتار نیای *یندار نیای *کردار نیای

بزرگ ترین گناه دروغ گفتن است.

من پارس بورم، هستم، خواهشم بورم.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول: مقدمه و کلیات

۱	۱-۱) استروئیدهای آنابولیک.....
۵	۱.۱. سابقه استفاده از استروئیدهای آنابولیک.....
۶	۱.۲. استروئیدهای و دوپینگ ورزشی.....
۶	۱.۳. ناندرولون و دوپینگ ورزشی.....
۷	۱.۴. موارد درمانی استفاده از استروئیدهای آنابولیک.....
۸	۱.۵. عوارض جانبی استروئیدهای آنابولیک.....
۸	۱.۵.۱. عوارض سیستمیک و اندوکرین.....
۸	۱.۵.۲. عوارض روی رشد و اندامهای بدن.....
۸	۱.۵.۳. عوارض مربوط به سیستم عصبی.....
۹	۲-۱) فارماکولوژی ناندرولون.....
۱۳	۲.۱. متابولیت ها.....
۱۳	۲.۲. مکانیسم دارویی.....
۱۵	۲.۳. متابولیسم و مسیرهای دفع ناندرولون.....
۱۶	۳-۱) یادگیری و حافظه.....
۱۶	۳.۱. یادگیری و حافظه.....
۱۷	۳.۱.۱. یادگیری و حافظه ارتباطی و غیر ارتباطی.....
۱۹	۳.۱.۱.۱. اساس مولکولی حافظه.....
۲۰	۳.۱.۱.۲. حافظه کوتاه مدت.....
۲۱	۳.۱.۱.۳. حافظه بلند مدت.....
۲۳	۳.۱.۱.۴. ثبات حافظه.....
۲۶	۳.۱.۱.۵. بیماریهای فراموشی و اهمیت آنها در مطالعات حافظه و یادگیری .....
۲۶	HM (Patient) .۳.۱.۱.۶

۲۸.....	۳.۱.۱.۸ بیماری های هیپو کامپ.....
۲۹.....	۳.۱.۲ حافظه فضایی در حیوانات.....
۳۰.....	۳.۱.۳ حافظه فضایی در انسان .....
۳۱.....	۳.۲ نوروآنatomی و نوروشیمی یادگیری و حافظه.....
۳۴.....	۳.۲.۱ مهمترین نوروترانسمیترهای دخیل در یادگیری و حافظه.....
۳۶.....	۳.۲.۳ هیپو کامپ و مدارهای نورومنی آن.....
۳۹.....	۳.۳.۱ نحوه مطالعه حافظه و یادگیری در هیپو کامپ موش صحرایی.....
۴۰.....	۳.۳.۲ مدلهای مطالعه یادگیری و حافظه در هیپو کامپ .....
۴۱.....	۳.۳.۳ نروترانسمیتر های های موجود در نورونهای هیپو کامپ.....
۴۳.....	۳.۴ گیرنده های استرورئیدی در نورونهای هیپو کامپ.....
۴۳.....	۳.۵ نقش گیرنده های استرورئیدی روی فرآیندهای یادگیری و حافظه متکی به هیپو کامپ.....
۴۵.....	۳.۶ اسید های آمینه تحریکی: گلوتامات و آسپارتات.....
۴۵.....	۳.۷ ریپتورهای گلوتامات.....
۴۷.....	۳.۸ گیرنده NMDA.....
۴۸.....	۳.۹ گیرنده AMPA.....
۴۹.....	۳.۱۰ سلول های مکان در هیپو کامپ.....
۵۰.....	۱-۱) اهداف طرح حاضر .....
	فصل دوم: مواد، وسائل و روش کار

۵۱.....	۱-۲) حیوانات آزمایشگاه.....
۵۱.....	۱.۱ نحوه نگهداری حیوانات.....
۵۲.....	۱.۲ گروه های حیوانی تحت مطالعه.....
۵۳.....	۱.۳ نحوه بیهوشی در حیوانات برای جراحی.....
۵۳.....	۱.۴ نحوه جراحی استریوتاکسی برای کانول گذاری در هیپو کامپ.....
۵۷.....	۲-۲) وسائل و ترکیبات شیمیایی.....
۵۸.....	۲.۱ مواد مورد نیاز در تهیه مقاطع بافتی.....
۵۹.....	۲.۲ داروهای مورد استفاده و نحوه تهیه آنها.....

۳-۲	وسایل مورد استفاده.....	۵۹
۳.۱	دستگاه استریوتاکسی.....	۵۹
۳.۲	اطلس پاکسینوس.....	۶۱
۳.۳	جراحی استریوتاکسی.....	۶۳
۳.۴	ماز شعاعی ۸ بازویی.....	۶۴
۳.۵	کامپیوتر و دوربینهای دیجیتالی.....	۶۵
۴-۲	(۴) روش یادگیری در حیوانات تحت آزمایش.....	۶۶
۵-۲	(۵) نحوه ثبت و درج یادگیری در حیوانات.....	۶۷
۶-۲	(۶) نحوه آنالیز داده های حاصل.....	۶۸
۷-۲	(۷) پرفیوژن و برداشتن مغز برای تائید بافت شناسی.....	۶۸
۸-۲	(۸) روش تهیه مقاطع بافتی.....	۷۰

فصل سوم: نتایج و داده ها.....	۷۲
تغییرات هیستو پاتولوژیکی بافت هیپوکامپ	۸۷
فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری.....	۹۰
پیشنهادات.....	۱۰۹
منابع.....	۱۱۰
فهرست جداول ، نمودار ها و اشکال:	
نمودارها	

۱	۳- میانگین درصد موفقیت گروه های مورد آزمایش به تفکیک روز.....	۷۲
۲	۳- میانگین درصد موفقیت کل ۴ روز تمرین در گروه های مورد آزمایش	۷۳
۳	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه تیمار دارویی ۵ میکرو لیتر و گروه حامل(روغن ذرت) به تفکیک روز.....	۷۳
۴	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه کترول و گروه کترول حقیقی(جراحی نشده) به تفکیک روز.....	۷۴
۵	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه کترول و گروه حامل(روغن ذرت) به تفکیک روز.....	۷۴
۶	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه تیمار دارویی ۵ میکرو لیتر و گروه کترول به تفکیک روز.....	۷۵
۷	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه تیمار دارویی ۱ میکرو لیتر و گروه حامل(روغن ذرت) به تفکیک روز.....	۷۵
۸	۳- مقایسه درصد موفقیت گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرو لیتر و گروه حامل(روغن ذرت) به تفکیک روز.....	۷۶

۹-۳ مقایسه درصد موفقیت گروه تیمار دارویی ۵ میکرو لیتر و گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرو لیتر به تفکیک روز	۷۷
۱۰-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۵ میکرو لیتر و گروه تیمار دارویی ۱ میکرو لیتر به تفکیک روز	۷۷
۱۱-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۱ میکرو لیتر و گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرو لیتر به تفکیک روز	۷۸
۱۲-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرو لیتر و گروه کنترل به تفکیک روز	۷۸
۱۳-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه کنترل و گروه تیمار دارویی ۱ میکرو لیتر به تفکیک روز	۷۹
۱۴-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه حامل(روغن ذرت) به تفکیک روز	۷۹
۱۵-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه کنترل حقیقی(جراحی نشده) به تفکیک روز	۸۰
۱۶-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرو لیتر به تفکیک روز	۸۰
۱۷-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه کنترل(جراحی شده) به تفکیک روز	۸۱
۱۸-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۵ میکرو لیتر به تفکیک روز	۸۱
۱۹-۳ مقایسه درصد موفقیت در گروه تیمار دارویی ۱ میکرو لیتر به تفکیک روز	۸۲
۲۰-۳ میانگین زمان طی شده تا رسیدن به هدف در همه گروه های مورد آزمایش در روز ۴ تمرین	۸۲
۲۱-۳ مقایسه میانگین زمان طی شده توسط حیوان برای پیدا کردن بازوی حاوی غذا در گروه کنترل جراحی نشده(حقیقی) و کنترل جراحی شده(کنترل) در روز ۴ تمرین	۸۳
۲۲-۳ میانگین زمان طی شده تا رسیدن به هدف در همه گروه های مورد آزمایش در کل ۴ روز تمرین	۸۳
۲۳-۳ مقایسه میانگین زمان طی شده توسط حیوان برای پیدا کردن بازوی حاوی غذا در گروه کنترل جراحی نشده(حقیقی) و کنترل جراحی شده(کنترل) در کل ۴ روز تمرین	۸۴
۲۴-۳ مقایسه خطاهای در همه گروه های مورد آزمایش در کل ۴ روز تمرین	۸۴
۲۵-۳ مقایسه خطاهای انجام شده توسط حیوان در پیدا کردن بازوی حاوی غذا در گروه کنترل جراحی نشده(حقیقی) و کنترل جراحی شده(کنترل) در مدت ۴ روز تمرین	۸۵
۲۶-۳ مقایسه خطاهای در همه گروه های مورد آزمایش در روز آخر(روز ۴) تمرین	۸۵
۲۷-۳ مقایسه خطاهای انجام شده توسط حیوان در پیدا کردن بازوی حاوی غذا در گروه کنترل جراحی نشده(حقیقی) و کنترل جراحی شده(کنترل) در روز ۴ تمرین	۸۶

اشکال

۱-اساختار مولکولی تعدادی از استروئید های آنابولیک رده سوم.....	۳
۲- واکنش ایجاد متابولیت های بیواکتیو تستوسترون توسط آنزیم های ۵-آلfa-ردوکتاز و آروماتاز	۴
۳- متابولیسم تستوسترون.....	۵
۴- ساختار مولکولی ناندرولون.....	۱۰
۵- ساختار مولکولی ناندرولون دکانوآت.....	۱۱
۶- استرهای ۱۹-نورتستوسترون(ناندرولون) در کربن شماره ۱۷.....	۱۱
۷- واکنش معکوس تولید ناندرولون از ناندرولون دکانوآت توسط آنزیم استراز.....	۱۲
۸- واکنش تولید متابولیت بیواکتیو دی هیدروناندرولون توسط آنزیم ۵-آلfa-ردوکتاز	۱۲
۹- تقسیم بندی حافظه بلند مدت.....	۱۸
۱۰- مراحل ایجاد حافظه بلند مدت	۲۲
۱۱- مناطق مربوط به انواع مختلف حافظه در مغز.....	۲۳
۱۲- نحوه ایجاد تقویت طولانی مدت (LTP).....	۲۵
۱۳- سهم نروترانسمیتر های مختلف در دستگاه های مختلف رفتاری.....	۳۰
۱۴- قسمت های مختلف هیپوکامپ و ارتباطات آنها.....	۳۸
۱۵- موقعیت هیپوکامپ در برش مغزی کرونال.....	۳۹
۱۶- گیرنده های AMPA و NMDA و عملکرد آنها.....	۴۹
۱- نحوه نگهداری جیوانات بعد از جراحی در قفس های جداگانه	۵۱
۲- نحوه قرار دادن رت در دستگاه استریو تاکسی برای جراحی.....	۵۵
۳- نحوه سوراخ کردن محل هیپوکامپ روی جمجمه با متنه دستی.....	۵۶
۴- قسمت های مختلف دستگاه استریو تاکسی.....	۶۰
۵- مختصات برگما ،لامبدا و خط اینتر اورال روی جمجمه.....	۶۱
۶- مقطع کرونال مغزی مورد استفاده برای جراحی در اطلس پاکسینوس.....	۶۲
۷- موقعیت قسمت های مختلف مغز در برش ساجیتال.....	۶۲
۸- دستگاه رفتاری رادیال ماز ۸ بازویی.....	۶۵
۹- نحوه تزریق رنگ متیلن بلو قبل از انجام پرفیوژن.....	۶۹
۱۰- نحوه پرفیوژن قلبی.....	۷۰

- ۱-۳ محل کانول در مقطع عرضی هیپوکامپ در ناحیه CA1.....87
- ۲-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ گروه کنترل حقیقی(سالم) با رنگ آمیزی(H&E).....88
- ۳-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $400\times$ با رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۱ میکرولیتر.....89
- ۴-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $100\times$ و رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۵ میکرولیتر.....84
- ۵-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $400\times$ و رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۱۰ میکرولیتر.....91
- ۶-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $100\times$ و رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۱۰ میکرولیتر.....92
- ۷-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $400\times$ و رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۱۰ میکرولیتر.....93
- ۸-۳ مقطع عرضی هیپوکامپ با درشت نمایی $100\times$ و رنگ آمیزی(H&E) در دوز ۱۰ میکرولیتر.....94

چکیده:

سال تحصیلی ۸۸-۸۹

نگارنده: امین کرمیان

عنوان: اثر تزریق داخل هیپوکامپ ناندرولون بر روی حافظه فضایی در موش صحرایی رت نر

استروئید های آنابولیک آندروژنیک (AAS) که مشتقات سنتیک تستوسترون هستند و برای درمان عملکرد هیپوگنادال و بلوغ به تاخیر افتداده در مردان مورد استفاده قرار گرفته اند. این داروها بطور عمده برای تمرین های قدرتی استفاده می شوند. اما در بسیاری از موارد برای دوپینگ ورزشی مورد سوصرف قرار می گیرند. هیپوکامپ یک بخش مهم سیستم لیمبیک است که نقش عمده ای در انواع یادگیری و حافظه از جمله حافظه فضایی دارد. گیرنده های استروئیدهای آندروژن در هیپوکامپ موشهای آزمایشگاهی و انسان با تراکم بالا ردیابی شده اند. سطوح بالای این گیرنده ها در هیپوکامپ پیشنهاد می کند که این قسمت از مغز انسان یک هدف مهم برای عمل آندروژن ها است. در هیپوکامپ رت رسپتورهای آندروژن در اعمال داروها و عملکرد های روان شناختی نقش دارند. تراکم بالای رسپتورهای آندروژنی در هیپوکامپ اشاره بر این دارد که ممکن است روابطی بین رسپتورهای آندروژنی و جنبه های شناختی مغز وجود داشته باشد.

این مطالعه به منظور ارزیابی تزریق داخل هیپوکامپ ناندرولون بر روی حافظه فضایی در دستگاه ماز شعاعی ۸ بازویی در موش بزرگ آزمایشگاهی طراحی و اجرا شده است.

موشهای بزرگ آزمایشگاهی نر بالغ از نژاد ویستار (۲۰۰ تا ۲۵۰ گرم) از موسسه پاستور ایران خریداری شدند. حیوانات به شش گروه تابی ۷ تقسیم شدند. هر گروه یکی از تیمارهای زیر را دریافت کردند: ۱) گروه کترل حقیقی که نه جراحی داشتند و نه تزریق در هیپوکامپ، ۲) گروه کترول که جراحی داشته ولی تزریق در هیپوکامپ نداشتند، ۳) گروه شاهد که در هیپوکامپ روغن ذرت را به عنوان حامل دارو دریافت کردند، ۴) گروه ناندرولون ۱ میکرو لیتر در هیپوکامپ، ۵) گروه ناندرولون ۵ میکرو لیتر در هیپوکامپ، ۶) گروه ناندرولون ۱۰ میکرو لیتر در هیپوکامپ. برای تزریق در هیپوکامپ حیوانات، طبق روشهای استاندارد و بر اساس اطلس پاکسینوس کانولهای نمره ۲۳ در ناحیه CA1 هیپوکامپ مستقر گردیدند. پس از دروه نقاوت ۶ روزه رفتارهای یادگیری به کمک ماز شعاعی ۸

شاخه اندازه گیری شد. در یک بازوی ثابت یک ظرف غذای مخفی به همراه غذا گذاشته شد. وقتی که رت غذا را در انتهای بازو پیدا کرد به رت اجازه داده شد که مقداری غذا خورده و سپس به قفس باز گردانده شود. عمل تست رفتاری ۳۰ دقیقه بعد از فرآیند تزریق شروع می شد. رت ها ۴ روز تمرین داده می شدند و هر روز شامل ۲ جلسه و هر جلسه شامل ۱۰ آزمون بود. درصد ترایل های اشتباه در طی ۴ روز که حیوان نمی توانست بازوی محتری ظرف غذا را پیدا کند به عنوان یک معیار مهم برای حافظه فضایی محسوب شد. حیوانات تا رسیدن به یادگیری ۹۰٪ تمرین داده می شدند.

نتایج نشان داد که تزریق داخل هیپوکامپی ناندرولون می تواند یادگیری و حافظه فضایی را در دوز ۵ میکرولیتر دچار اختلال کند و این دوز همچنین زمان فراوانی ورود به بازوها را تحت تاثیر قرار داد. اگر چه و چنین تغییراتی در دوز های ۱ و ۱۰ میکرولیتر مشاهده نشد. در دوز ۱۰ میکرولیتر هیپرتروفی نرونی و افزایش حجم در منطقه شکنج دندانه ای قابل مشاهده بود. گروه تیمار دارویی ۱۰ میکرولیتر عملکرد بهتری در مقایسه با گروه های ۱ و ۵ میکرولیتر داشت.

کلمات کلیدی: ناندرولون و یادگیری و حافظه فضایی و هیپوکامپ و رادیال ماز ۸ بازویی و جراحی استریوتاکسی

فصل اول : کلیات

استروئیدهای آنابولیک

استروئیدهای آنابولیک آندروژنیک(AAS) مشتقات سنتیک تستوسترون هستند که به منظور بالا بردن توانایی آنابولیک(تشکیل بافت) طراحی شده اند و اثرات آندروژنیک(مردانه) ناچیزی دارند. تقریباً ۶۰ استروئید آنابولیک آندروژنیک مختلف در دسترس هستند که از لحاظ ساختار شیمیایی و در نتیجه از نظر وضعیت متابولیک و اثرات فیزیولوژیکی با هم متفاوت هستند. همه AAS ها تصور می شود که مقداری فعالیت آندروژنیک داشته باشند و خصوصیات اتصال چندین ترکیب نیز در بافت مغز مشخص شده است. AAS ها همانند آندروژن های درون زاد ساختارهای ۴ حلقه ای با ۱۹ اتم کربن هستند. تغییر در این ساختار androstane مطرح شده است که می تواند نیمه عمر متابولیک و بنابراین درجه تأثیر AAS های سنتیک را طولانی کند. ۳ رده اصلی AAS شرح داده شده اند. اول، که اصولاً به عنوان ترکیبات قابل تزریق مورد استفاده فaramی گیرد از استری کردن گروه -17β hydroxyl تستوسترون بوجود می آیند و شامل تستوسترون پروپیونات^۱ و تستوسترون سیپیونات^۲ است. استری شدن از هم پاشیدگی را به تأخیر می اندازد و مدت زمان عمل هورمون را بوسیله آزاد شدن آهسته در جریان خون، طولانی می کند(Tuomo Karila,2003).

رده دوم همچنین از استرهای قابل تزریق تشکیل شده اند که مشتقات ۱۹-نورتستوسترون نامیده می شوند. این ترکیبات فاقد یک گروه مตیل در کربن شماره ۱۹ هستند. AAS^۳ در این رده شامل ناندرولون دکانوآت است. جانشین سازی هیدروژن به جای گروه متیل در کربن شماره ۱۹ نیمه عمر این رده از AAS ها را طولانی می کند. این نکته باید مورد توجه قرار بگیرد که علی رغم حفظ پیوند دوگانه C₄-C₅ در ناندرولون دکانوآت در مقایسه با دی هیدرو

^۱ -Testosterone propionate

^۲ -Testosterone cypionate

^۳ -Anabolic-androgenic steroids

تستوسترون فعالیت آندروژنیک کمی در گیرنده های آندروژن دارد. ناندرولون دکاتوآت همانند استرهای تستوسترون می توانند به ۱۷-بتا-استرادیول آروماتیزه بشوند اگرچه فقط در حدود ۲۰٪ اثر تستوسترون را دارد. AAS های قابل آروماتیزه شدن در هر دو گروه احتمالاً اثرات مهمی روی سیستم مرکزی اعصاب داشته باشند، نه تنها روی گیرنده های آندروژن بلکه اعمال متابولیت های استروژنیکشان روی گیرنده های استروژن مغز نیز قابل توجه است.

سومین رده از AAS ها شامل آن ترکیباتی است که در کربن شماره ۱۷ آلکیل دار شده اند مانند: استانوزولول^۱، متان دروستولون^۲، اکسی متولون^۳، ۱۷-آلfa-متیل تستوسترون^۴.

آلکیلاسیون، متابولیسم را توسط کبد به تأخیر می اندازد، این گروه از AAS ها به صورت دهانی(Orally) فعال هستند. با توجه به تحقیقات اخیر مشخص شده است که هیچ کدام از استروئیدهای ۱۷a-alkylated به دی هیدرو تستوسترون(DHT) یا ۱۷-بتا- استرادیول تبدیل نمی شوند، اگرچه به دیگر متابولیت های آندروژنیک و استروژنیک ممکن است تبدیل بشوند.(Tuomo Karila, 2003)(Ann-Sophie Lindqvist, 2004).

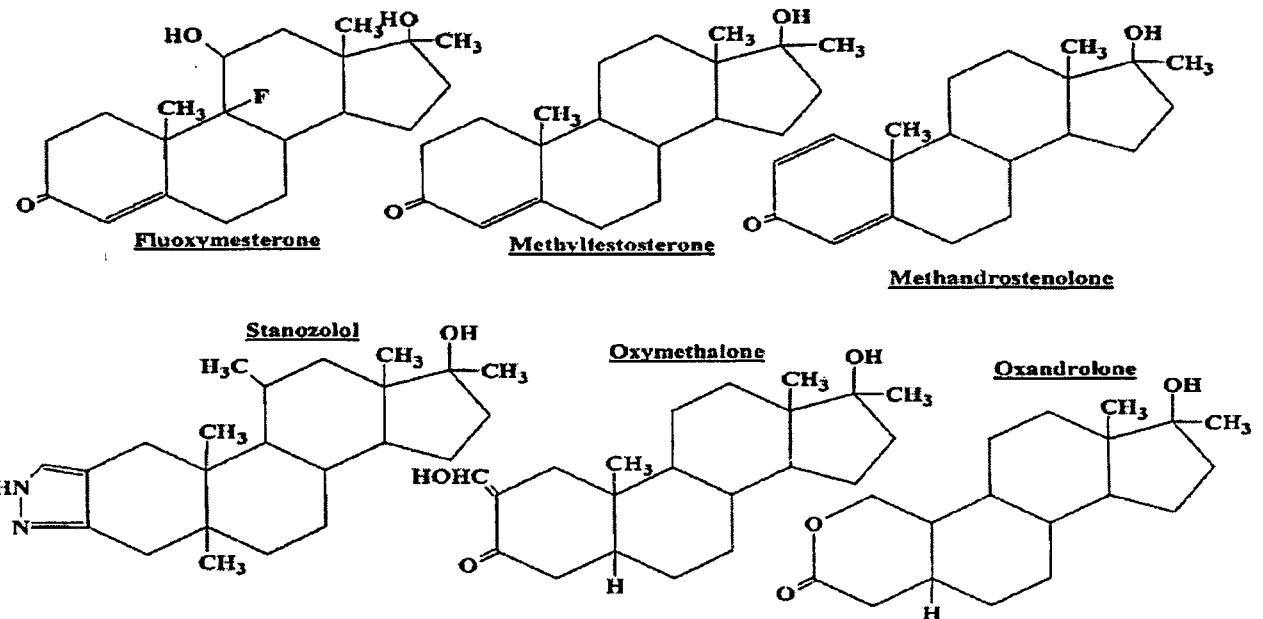
¹ - Stanozolol

² - Methandrostenolole

³ - Oxymetholone

⁴ - 17a-methyltestosterone

⁵ - 17β-estradiol

شکل ۱-۱ اساختار مولکولی تعدادی از استروئید های آنابولیک رده سوم

تستوسترون

تستوسترون از پیش ماده اش یعنی کلسترول در سلول های لایدیگ بیضه ها (درنرها) و در جسم زرد ماده ها بیوسنتز می شود. سنتز این ماده در قشر فوق کلیوی در هر دو جنس ماده و نر نیز انجام می شود. تستوسترون دستخوش فاز I و II متاپولیسم می شود که منجر به تشکیل تعدادی از متاپولیت ها می شود. واکنش های فاز I بطور عمده شامل اکسیداسیون، احیاء یا هیدروکسیلاسیون هستند که باعث تولید مولکولهای قطبی بیشتر می شود. فاز II متاپولیسم باعث تولید گلوکورونیدها یا سولفات ها می شود که از طریق ادرار می توانند دفع بشوند. دو متاپولیت تستوسترون که بیواکتیو هستند دی هیدروتستوسترون^۱ (DHT) و استرادیول هستند که به ترتیب بوسیله آنزیم های α -۵-ردوکتاز و آروماتاز تولید می شوند (Tuomo Karila, 2003).

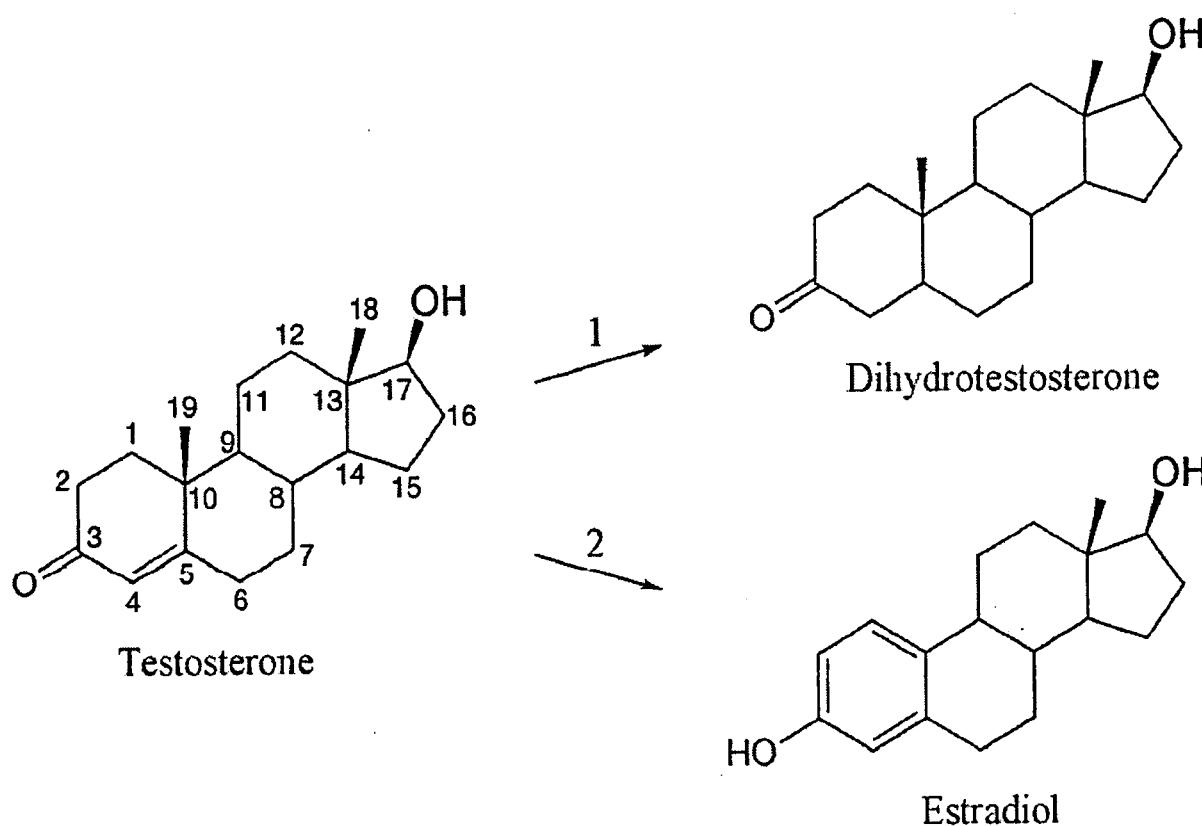
البته، DHT اثرات آندروژنیک نسبتاً بیشتری نسبت به تستوسترون نشان می دهد. DHT متعاقباً به هر کدام از متاپولیت های غیرفعال آندروسترون یا etiocholanolone تبدیل می شود (kristiana Magnusson, 2009).

^۱ Dihydrotestosterone

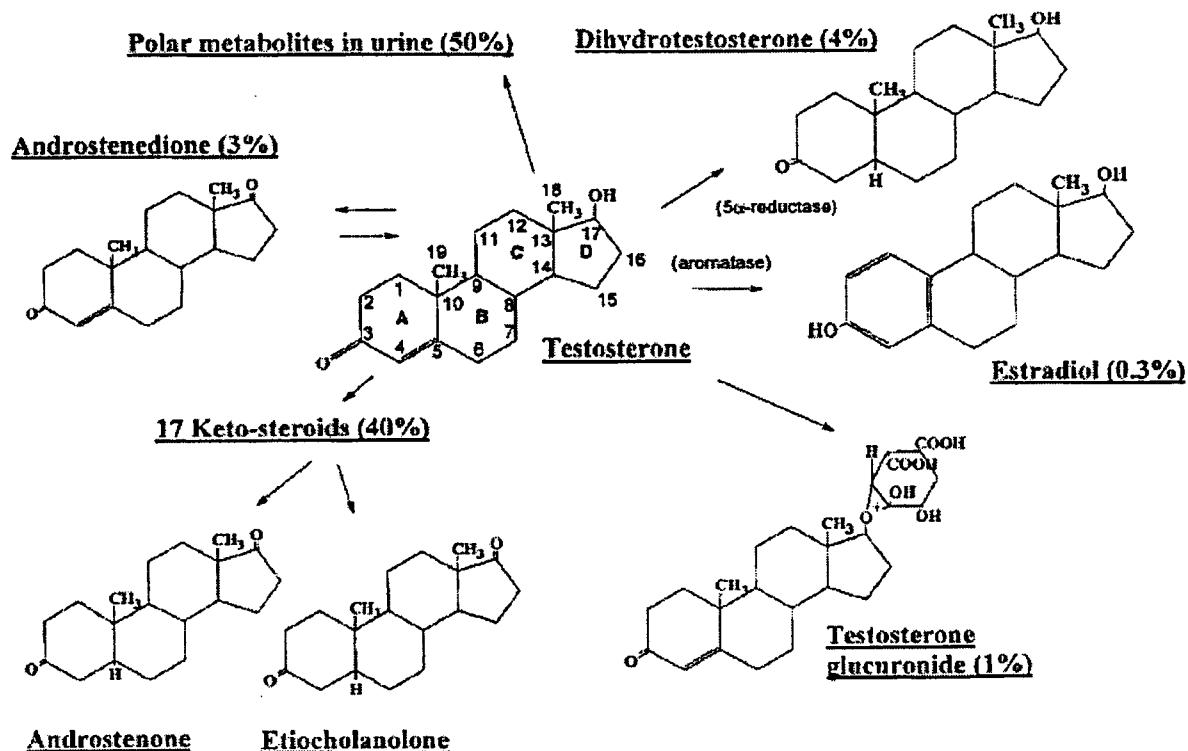
اثرات آنابولیک تستوسترون شامل افزایش حجم عضلات، افزایش تراکم استخوان و قدرت است.

اثرات آندروژنیک شامل بلوغ اندام های جنسی بویژه پنیس و تشکیل اسکروتوم، رشد سینه و موی زیر بغل است. خیلی از اینها جزء صفات ثانویه جنسی هستند.

اثرات تستوسترون در انسانها و دیگر مهره داران از طریق ۲ مکانیسم مهم اتفاق می افتد: توسط فعال سازی رسپتور آندروژن (به عنوان DHT) و توسط تبدیل به استرادیول و فعال سازی رسپتورهای استروژن.

شكل ۱-۲_ واکنش ایجاد متاپولیت های بیواکتیو تستوسترون توسط آنزیم های ۵-آلفاردوکتاز و آروماتاز
۱_ ۵-آلفاردوکتاز
۲_ آروماتاز

شکل ۱-۳ متابولیسم تستوسترون

سابقه استفاده از استروئیدهای آنابولیک

آنابولیک های آندروژنیک استروئیدی هر دو مشخصات آندروژنیکی و آنابولیکی را دارند و اصولاً مشتقات سنتیک هورمون جنسی مردانه یعنی تستوسترون هستند. در مردان تستوسترون از سلو لهای لایدیگ در بیضه ها ترشح می شود. تاریخچه تستوسترون به سال ۱۸۴۰ بر می گردد زمانی که پروفسور برتوولد(۱۸۴۹) یک سری از آزمایشات را روی خروس های اخنه انجام داد و او در شکم آنها بیضه ها بی راقرار داد که بوسیله آن مانع از دست دادن تاج آنها می شد (صفات ثانویه جنسی در خروس ها) این موضوع برتوولد را به این سمت هدایت کرد که احتمالاً در بیضه ها ماده ای وجود دارد که در جریان خون به گردش در می آید. تقریباً نیم قرن بعد از اثبات علمی برتوولد